

Sygn. akt III CZ 4/11

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa K. L.

przeciwko J. K.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 17 lutego 2011 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 15 października 2010 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2009 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda K. L. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 12 marca 2009 r.

Powód w skardze kasacyjnej zawarł wniosek o zwolnienie go do ponoszenia opłaty sądowej od skargi. Postanowieniem z dnia 21 maja 2010 r. Sąd ten zwolnił powoda z obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej od powyższego wyroku częściowo, tj. ponad kwotę 500 zł, oddalając wniosek w pozostałym zakresie. Postanowieniem z dnia 15 października 2010 r. Sąd odrzucił jako niedopuszczalne zażalenie powoda na to postanowienie. Jednocześnie odrzucona została, jako nieopłacona, skarga kasacyjna powoda.

Zażaleniem z 25 listopada 2010 r. powód zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 15 października 2010 r. w całości, zarzucając naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. poprzez odrzucenie skargi kasacyjnej powoda, która nie została opłacona, w sytuacji, w której powód wywiódł zażalenie na postanowienie Sądu. Jednocześnie powód wniósł o skontrolowanie prawidłowości postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 21 maja 2010 r. w przedmiocie częściowego zwolnienia powoda od opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 500 zł, jako postanowienia, które nie podlegało zaskarżeniu w drodze zażalenia, lecz miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania pozostaje przedstawione Sądowi Najwyższemu przez Sąd Okręgowy zażalenie powoda na postanowienie z dnia 15 października 2010 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej. W sprawie niewątpliwy jest fakt nieuiszczenia przez powoda opłaty od skargi kasacyjnej, którego skarżący nie kwestionuje w zażaleniu. Jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy, na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Zaskarżenie przez powoda postanowienia o częściowej odmowie zwolnienia od opłaty należnej od skargi kasacyjnej niedopuszczalnym zażaleniem nie miało wpływu na bieg terminu do uiszczenia pozostałej części opłaty. Nieopłacona skarga podlegała więc odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Stosownie do art. 380 k.p.c. Sąd drugiej instancji, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegają zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Przepis ten znajduje odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.). Sąd ten, na skutek zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi kasacyjnej z powodu nieopłacenia jej w terminie, może rozpoznać poprzedzające je postanowienie tego sądu oddalające w całości bądź w części wniosek strony o zwolnienie od kosztów sądowych - opłaty od skargi kasacyjnej (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2000 r., I CZ 259/99, niepubl., z dnia 17 stycznia 2003 r., I CZ 193/02, niepubl., z dnia 29 kwietnia 2003 r., V CZ 45/03, niepubl., oraz z dnia 14 października 2005 r., III CZ 77/05, niepubl.).

W zażaleniu skierowanym przeciwko odrzuceniu skargi kasacyjnej został zawarty wymagany w art. 380 k.p.c. sformułowany *expressis verbis* wniosek o rozszerzenie kontroli na postanowienie Sądu Okręgowego o odmowie zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 500 zł.

W ocenie Sądu Najwyższego, postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 21 maja 2010 r. odmawiające pozwanemu w tej części zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej było trafne.

Przedmiotowa sprawa dotyczy pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego. Powód we wcześniejszym postępowaniu korzystał z częściowego zwolnienia od kosztów sądowych. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona została w skardze kasacyjnej na kwotę 50.077,96 zł. We wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, dołączonym do skargi kasacyjnej (k. 178 i n.) powód podniósł, że z otrzymywanych świadczeń emerytalnym w kwocie 1.648,32 zł, brutto, po odliczeniu stałych obciążeń, miesięcznie otrzymuje 966,89 zł. Sąd odwoławczy ustalił, że powód jest współwłaścicielem ½ części nieruchomości w postaci domu mieszkalnego położonego w D. oraz działki o pow. 35,6a z rozpoczętą budową w N. Skarżący nie ma nikogo na utrzymaniu, zaś uzyskiwany przez niego miesięczny dochód pozwala nie tylko na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, ale także na dodatkowe wydatki w postaci utrzymania psów pilnujących posesji za

kwotę 234 zł.

Należy podzielić wyrażony w uzasadnieniu Sądu Okręgowego pogląd, że posiadanie majątku, w szczególności nieruchomości, z reguły przemawia przeciwko przyznaniu stronie całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych. Zgodzić się jednocześnie trzeba z twierdzeniem, że samo posiadanie majątku w postaci nieruchomości nie determinuje odmowy, gdyż konieczne jest odniesienie się do uzyskiwanych dochodów i czerpanych pożytków. Trafna jest ocena Sądu Okręgowego, że sytuacja majątkowa i życiowa powoda uzasadniała zwolnienie go częściowo od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej, tj. ponad kwotę 500 zł. Uiszczenie opłaty w kwocie 500 zł nie przekracza możliwości finansowych powoda i nie powoduje powstania uszczerbku w koniecznym utrzymaniu. Należy ponadto zwrócić uwagę, że sytuacja majątkowa powoda nie uległa zasadniczej zmianie od czasu wydania postanowienia Sądu Rejonowego z 18 czerwca 2007 r., którym zwolniono powoda od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej także ponad kwotę 500 zł.

Z tych względów zażalenie podlegało oddaleniu stosownie do art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.